

RADU POPESCU

Un spadasin grațios a depus armele

Cine nu-l cunoștea risul, verva afurisită, picanterea? Cine nu-l simțise ascuțișul floareței, meru muiate într-un suc de mandragoră? Parada sa verbală arunca jerbe de știință, necruțătoarea sa maliție era bonomă, se exersa de dragul demonstrației intelectuale sau al amintirii sensibile. Scormonea fără încetare, intrigat, indignat, pasionat, în tot ce era fapt de viață sau fapt de cultură, părea că se amuză enorm de perindarea fără noimă a unor întâmplări, de paleta pestrilă a bilciului deșertăciunilor care e existența, de culoarea ei balcanică, pe care nu înceta s-o piște, și s-o iubească. Radu Popescu a fost un grațios, la confluența Orientului tolănit pe plăcerea vorbeli cu Occidentul laborios și sorbonard. Amant al textelor bine cizelate, corsate în economii clasice și pulsind de energii ascunse ale gândului, așa cum ne-au venit ele multă vreme dinspre Europa, iubea cu un suflet aproape boem faconda taclalele istețe — în care nu știu pe mulți să-l fi întrecut. Indignările lui erau pagini antologice, vezicața sa se expanda dintr-o plăcere a comunicației umane. Mortificând cu încetul victima și îmbălsămind-o apoi într-o sudalmă plină de simpatie. Dar sub această legezare fondul era solid, cartea era carte, și ochiul percuta cu o sensibilitate neobișnuită, puțin decepționat de ce vede, ușor blazat de ce aude, dar pasionat intelectualcește până la incandescentă, chiar în aparenta lui detașare. Se urca totdeauna sus să privească fenomenul — cultura lui îi dădea acest drept! — dar nu cruța nici firicelul de praf cind îl prindea în ocular. Nu s-a sinchisit prea mult de semiotica secundă a teatrului, de criptările și răsfăturile pur estetice ale actului spectacular, ci în special de translația semnificației de bază, aceea conținută în textul dramatic. A fost un paladin al sensului autentic, acela pe care îl simțea el ca derivind din alcătuiră literară și a reacționat cu armele culturii ori de câte ori reinterpretarea schilodea acest sens. Ținea printr-o osmoză firească la țara sa, la timpul său, și la toate predicățiile culturale consolidate de vreme. Moftangii nu-l păcăleau, iar în materie de noutăți văzuse atâtea! Caratul calității se artăla la el pe semnificația nesofisticată, profundă, nu pe exhibiționisme de luat ochii. Și astfel se face că glumețul, grațiosul, peticulantul, zurbagiu Radu Popescu era mult mai serios, în fond, decît doctorații afectînd perișii încruntați sau crustacizați în teorii pontificale. O anume „boerie“ intelectuală îi dădea nonșalanță, evitînd obstinațiile crinece; și mordanță, ocolînd diatriba facționară. Ingenue, combinele lui nu erau niciodată cabale și atacurile lui, oricît de usturătoare, nu aveau un aer peremptoriu ci mai degrabă ghiduș. Rămînea un om de gust cînd manipula sordidul și nu un comerciant de idei utilitare. Ca în mai toate lucrurile serioase, plăcerea anecdotei prima.

Acum Radu Popescu nu mai ține șuetă și nu ne mai bucură sufletul cu incartacile lui de bravură. O mare, fină inteligență s-a dus să se odihnească. Un taxi nevăzut — între altele pe care le-a chemat, la viața lui! — a venit să-l ia de la Capșa și să-l ducă departe, într-o simpatică veșnicie franco-balcanică, cu inserții grecești, dar atît de specific românească încît cultura noastră, de teatru, deponderată grav prin absența lui, se va resimți. Vom fi mai triști dar și mai răvășiți și vulnerabili fără grațioasa lui cenzură. Fără frumoșii lui ochi, gravi și malițioși, lumea noastră spirituală va pierde din puterea instalată.

Dar dacă mina spadasinului s-a oprit, fuzeele armei sale vor scintila încă multă vreme. Cărturar român de aleasă fibră, memorialist verbal strălucit, Radu Popescu a călcat ușor pe pămînt. Fie-l acum pămîntul ușor, memoria — îndelung strălucitoare.

Paul EVERAC